

346
C. 1

IULII CLARI

ALEXANDRINI

I. C. LONGE CLARISSIMI

ET PHILIPPI II. HISPANIARVM REGIS

LIBER QVINTVS

IN QVO OMNIUM CRIMINUM MATERIA SUB RECEPTIS SENTENTIJS COPIOSISSIME TRACTATUR

IULII CLARI

ALEXANDRINI

I. C. LONGE CLARISSIMI

ET PHILIPPI II. HISPANIARVM REGIS
Supremi Consiliarij, ac Regentis dignissimi

LIBER QVINTVS

Receptarum Sententiarum integer.

In quo omnium criminum materia sub receptis Sententijs copiosissimè tractatur
ita vt nil vltteriùs desiderari possit, quod cum ad reorum persecutionem,
tùm ad ipsorum defensionem faciat.

CONSULTA
USO EXCLUSIVO
EN LA SALA

S. PRIMVS.

SVMARIA.
Ex Claro.

- 1 Delicta publica qua dicantur.
- 2 Et an delicta comissa in offensam Dei dicantur publica.
- 3 Et an comissa in offensum Principis.
- 5 Et an accusatio cuiuslibet falsi instrumenti dicatur publici iudicij.
- 5 Priuata delicta qua dicantur.
- 6 Et an de iure canonico sit aliquo delictum priuatum.
- 7 Delicta que sint mere Ecclesiastica, quæ mere secularia, & que communia.
- 8 Delicta que sint nominata, & que innominata.
- 9 Delicta que sint leuia, quæ graua, & que atrocissima. Iudex in atrocioribus potest iura transgredi, ibid.
- 10 Delictuum, quod committitur faciendo grauius est, quam illud, quod committitur omitendo.
- 11 Delictum, quod committitur verbo, an dicatur proprie maleficium.
- 12 Bannitus ex contumacia an dicitur bannitus ex maleficio.
- 13 Contumacia habens annexum contemptum iudicis dicitur delictum, & potest criminaliter puniri.

Ex Additionibus.

- 1 Delicta publica, vel priuata, qua dicantur, & cur ita dicta remissiuè, nu. 6.
- 2 Delicti publici accusatio an forensibus competat.
- 3 Et an cuiuslibet de populo accusare liceat cum bona conscientia. Accusare in Regno Neapol. nemo potest tanquam vnum de populo nisi suam, vel suorum iniuriam prosequatur, ibid.
- 4 Blasphemia est delictum publicum. Blasphemantem non accusans puniendus est. ibid.
- 5 Sciens tractatum prodicionis contra Principem, vel eius statum, & non reuelans punitur pena mortis.

- 7 Delicta que sint mere Ecclesiastica, & que communia remissiuè.
- 8 Delicta que sint nominata, & que innominata remissiuè.
- 9 Delicta que sint leuia, quæ graua, & que atrocissima remissiuè.
- 10 Delictum dicitur enorme, quod fit cum fractura ostij, vel capsæ.
- 11 Delictum maius est, quod de nocte, quam quod de die comittitur. Et in dubio presumitur commissum de die. nu. eod.
- 12 Delictum maius est percussere alapa, quam pugno. Et quæ sit ratio ibid.
- 13 Delicti grauitas an semper arguatur ex qualitate penæ.
- 14 Homicidium qualificatum est atrocissimum delictum.
- 15 Sacrilegium est atrocissimum delictum.
- 16 Delictum dicitur atrocissimum, cum pena mortis indicitur.
- 17 Mandatum reuocatum in atrocioribus non facit euitare penam.
- 18 In atrocioribus ex circumstantijs iudicare solet.
- 19 Atrocitatis casus habent gradus inter se.
- 20 Iudex an possit in atrocioribus iura transgredi.
- 21 Delictum, quod committitur faciendo, an sit semper grauius illo, quod omittendo committitur.
- 22 Delictuum quod committitur omitendo non punitur criminaliter.
- 13 Delictum in Iudice punitur tam in omitendo, quam in faciendo.
- 24 Delictum maius est, quod pecunia, quam quod gratis committitur.
- 25 Malefici qui sint.
- 26 Delictum, quod committitur omitendo, non dicitur proprie maleficium.
- 27 Contemptus iudicis dicitur delictum.
- 28 Bannitus ex contumacia, an dicatur bannitus ex maleficio.
- 29 Contemnere dicitur nolens obedire.
- 30 Ob contumaciam notarium quando quod mulctetur.
- 31 Iudex an possit procedere ad incarcerationem contra non presentem sibi reuerentiam.

Delictorum. Latè Farin. in sua praxi vol. 1. q. 28. vbi nu. 1. tractat quid sit delictum. Ros.

Quaedam esse publica. Ex quo Romani ab Atheniensibus leges acceperunt, vt habetur in l. 1. ff. de orig. iur. Et ex Liuiolib. 3. Dec. 1. anno ab vrbe condita 298. Non ab re dici posset hanc differenciam inter publica & priuata delicta inde traxisse originem; eos namque ius publicorum iudiciorum à Solone habuisse (à quo leges habuerunt Romani, vt at- testatur Liu. vbi supra) dixit Plutarcus in eiusdè Solonis vita: per hec verba: Magis est cū putaret subueniendum esse in- becilli multitudini, omni- bus licere statuit de iniuria alteri lata supplicij sumere; nam siue quis verberibus cæsus, siue læsus aliter, siue ei vis esset lata, licebat alteri cui- cunque, cui facultas, & voluntas foret, reno- men deferre, & iudicio iniuriã prosequi. Drog.

Publica sunt. Adde quæ delicta publica, quæ priuata dicantur, vt per Placentinum in tract. de accus. tit. 2. nu. 1. cum seq. & Iac. Nouell. in pract. crim. in tit. Indicia, quæ præcedere debent nu. 1. cum sequent. Decian. in tract. crim. to. 1. lib. 5. cap. 3. & ibi etiã habetur, quare dicantur delicta publica, & priuata; & non valent semper consequentia: Quilibet de populo potest accusare de tali crimine, ergo crimen est publicum: nã etiã in delicto priuato propter quod imponitur pœna pecuniaria, applicanda Fisco, admittitur quilibet de populo ad accusandum pro illa pœna; & tamen nõ dicitur delictum publicum, sed dicitur competere publica accusatio. Accusatio etiã suspecti tutoris cõpetit quilibet de populo, etiã si agatur ad remotionem, & tamen iudicium illud non est publicum, ita tradit Socin. in c. veniens, nu. 41. & seq. de accus. & de hoc habetur per Clarum infra n. q. 17. vers. Sed quid.

Item adde, quod pro delicto publico forenses accu-

§. PRIMVS.

Superiore Libro dictum est, de contrahibus: sed sequitur nunc, vt videamus.

de maleficijs videamus. Pro intelligentia autem terminorum præmittendum est, Delictorum quædam esse publica, quædam autè priuata. Publica sunt, quorum accusatio, vel persecutio permissa est cui libet de populo: & potest poni exemplum in crimine læsæ Maiestatis, d. Adulterij, Homicidij, Patricidij, Peculatus, Falsi testamenti, Vis publica, vel priuata, Ambitus, Repetundarum, Annona: quæ omnia pro publicis delictis connumerantur in l. 1. ff. de publi. Et hæc est communis opi. Doctorum, ut attestatur Ant. Gom. c. 1. delictorum, post nu. 1.

Item omne delictum, quod principaliter fit in offensam Dei, dicitur publicum, & quilibet de populo potest accusare. Ita colligitur ex tex. in l. Manichæos, c. de hæret. & tenent communiter Doctores, teste Ant. Gom. in d. c. 1. nu. 1. Illud enim, quod fit in offensam Dei, ad omnium offensam pertinere videtur, cum ipse omnium sit pater, & dominus. Et potest poni exemplum in blasphemia, de turpatione Ecclesiarum, vel imaginum, & similibus.

Præterea etiam omne delictum commissum in offensam Principis dicitur publicum; & ita tenent communiter Doctores, vt dicit Ant. Gom. in loco præalleg. num. 4. Est enim & ipse princeps a Deo positus vt pater, & dominus subditorum; meritoque eius offensa etiam ad omnes eius subditos pertinet.

fare non possunt, nisi eo casu, quo ædificium fieret in via publica, quia sua interest propter facultatem transeundi, & est cõmunis opin. vt per Gom. de delict. in c. 1. n. 28. vers. aduertendum. vbi ipse tenet, quod forenses accusare possunt quæ sequitur D. Farin. in q. 12. n. 11. tamen aliter iudicatum fuit in casu, de quo per Soc. in c. cū P. Manc. n. 20. de accus. & per Gom. vbi sup. n. 29. habetur, tan possit quilibet de populo accusare cū bona conscientia.

Sed nunquid accusatio falsi alterius instrumenti quam testamenti dicenda est publici iudicij? Resp. Aliqui dixerunt, quod non, ex quo in d. l. 1. specialiter nominatur lex Cornelia de testam. Contrariam tamen sententiam, quod scilicet de quocunque instrumento falso fiat accusatio, dicatur publicum iudicium, tenuit Azo. Et hanc partem tenent Gl. & Doctores, vt attestatur Bart. in d. l. 1. num. 2. Et ita communiter teneri attestatur Arer. in S. Item lex Cornelia, ante n. 1. Instit. de publ. iud. Hanc etiã dicit esse communem opi. Rubens consil. 12. num. 7. quem refert Pract. Conradi, fol. 401. nu. 36.

Priuata autem delicta sunt ea, quorum accusatio, vel persecutio regulariter non permittitur, nisi parti læsæ, prout est furtum, damnum, iniuria, arborum furum ca- sarum, bonorum raptorum, & huiusmodi, ita tenent communiter DD. teste Ant. Gom. in c. 1. nu. 9. vbi etiam num. 6. allegat satis elegantem rationem, cur in delictis priuatis quilibet ad accusandum non admittatur. Et scias, quod hæc differentia est maximi effectus in multis: nam regulariter condemnatus de crimine publico efficitur infamis; non autem condemnatus de crimine priuato. vt dicit text. in l. infamem, ff. de pub. iud. præterquam in nonnullis casibus, vt ibi, & dixi infra hoc eod. lib. §. fin. q. 72. vers. damnatus. Item in crimine priuato nõ admittitur ad accusandum, nisi ille, cuius interest, vt statim dixi; quod tamen intellige secundum ea, quæ dixi hoc eod. lib. §. fi. q. 17. vers. sed quid si pro aliquo.

Hæc tamen omnia procedunt de iuri civili; sed de iure canonico secus est; nam secundum ius canonicum, omnia crimina sunt publica, vt tenet glo. in c. infames, in verbo Fures 6. quæst. 1. Et ita dicitur Canonista, vt ait Bald. in rub. c. qui accus. non poss. num. 10. in fin. Et dicit Hof. quem refert Anan. in c. statimus, post num. 19. de maledic. quod ita communiter dicitur. Et ex hoc infert Practi. Millie, fol. 147. num. 32. quod hodie titulus de priuatis delictis non est in vsu. Et secundum hoc pro quolibet crimine priuato possit procedi etiam ex officio, & sic

Præterea etiam omne delictum commissum in offensam Principis dicitur publicum; & ita tenent communiter Doctores, vt dicit Ant. Gom. in loco præalleg. num. 4. Est enim & ipse princeps a Deo positus vt pater, & dominus subditorum; meritoque eius offensa etiam ad omnes eius subditos pertinet.

Præterea etiam omne delictum commissum in offensam Principis dicitur publicum; & ita tenent communiter Doctores, vt dicit Ant. Gom. in loco præalleg. num. 4. Est enim & ipse princeps a Deo positus vt pater, & dominus subditorum; meritoque eius offensa etiam ad omnes eius subditos pertinet.

Sed certè hæc materia. Adde, si per statutum deur cui- libet potestas accusandi de aliquo crimine, vbi de iure conu- ni non datur: illud crimen non dicitur publicum, nisi exprimat- ur à statuto, quod sit publicum iudicium, ita tenet Bart. & Angel. in l. 1. ff. de public. iudic. quos refert, & sequitur So-

per inquisitionem saltem ad imponendam pœnam extraor- dinariã, vt dixi in loco præallegato. Sed certè hæc materia a statutis, & consuetudinibus locorum, vt hodie vix distinguantur publica crimina a priuatis. Nam in regno Neap. non admittitur aliquos ad accusandum, nisi suam, vel suorum iniuriam prosequatur, vt dicit Maranta in suo Spec. fol. 43. num. 48. Et sic videtur, quod ibi omnia crimina dici possint priuata. E conuerso in regno Francia nemo potest criminaliter accusare, etiamsi prosequatur suam, vel suorum iniuriam, vt dixi infra eod. lib. §. fin. q. 3. ve s. certè. Et sic ibi nullum crimen est publicum, neque priuatum quod ad accusandum. Propterea in hac confusione tutius est adherere statuto, vel consuetudini, quæ viget in eo loco, in quo delictum est commissum, & secundum illam declarare, quæ dicantur priuata, & quæ publica delicta.

Præmittendum est etiam, delictorum esse aliqua merè ecclesiastica, aliqua merè secularia, & aliqua cõmunia. Merè ecclesiastica sunt, quorum cognitio reseruata est tantummodo iudicibus ecclesiasticis, etiamsi commissi sint per laicos, vt est crimen hæresis, & simonia; vt dixi infra hoc eod. libro, §. Hæresis, vers. hoc crimen, & §. Simonia, vers. Hoc crimen, Merè secularia sunt ea, de quibus soli iudices seculares cognoscunt, vt est homicidium, furtum, & huiusmodi.

Communia autem sunt ea, de quibus, si a laicis committantur, vterque Index cognoscere potest, scilicet ecclesiasticus, & secularis, prout est Adulterium, Concubinatus,

Sunt etiam delictorum quædam lenia, quædam verò graua, seu atrocia, & quædam atrocissima. In hoc autem non traicitur a Doctõribus certa regula; sed aliqui dicunt, standum esse arbitrio iudicis. Et hæc dicit esse communem opinionem Alciat. in c. cum non ab homine, post num. 28. de iudic. prout illum refert Villalobos in sua collecta cõmuniõni opi. in littera D. num. 56. Alij verò dicunt, quod ex qualitate pœnæ, quæ pro delicto imponitur, cognoscitur qualitas, &

quædam lenia, quædam verò graua, seu atrocia, & quædam atrocissima. In hoc autem non traicitur a Doctõribus certa regula; sed aliqui dicunt, standum esse arbitrio iudicis. Et hæc dicit esse communem opinionem Alciat. in c. cum non ab homine, post num. 28. de iudic. prout illum refert Villalobos in sua collecta cõmuniõni opi. in littera D. num. 56. Alij verò dicunt, quod ex qualitate pœnæ, quæ pro delicto imponitur, cognoscitur qualitas, &

quædam lenia, quædam verò graua, seu atrocia, & quædam atrocissima. In hoc autem non traicitur a Doctõribus certa regula; sed aliqui dicunt, standum esse arbitrio iudicis. Et hæc dicit esse communem opinionem Alciat. in c. cum non ab homine, post num. 28. de iudic. prout illum refert Villalobos in sua collecta cõmuniõni opi. in littera D. num. 56. Alij verò dicunt, quod ex qualitate pœnæ, quæ pro delicto imponitur, cognoscitur qualitas, &

Sunt etiam delictorum quædam lenia, quædam verò graua, seu atrocia, & quædam atrocissima. In hoc autem non traicitur a Doctõribus certa regula; sed aliqui dicunt, standum esse arbitrio iudicis. Et hæc dicit esse communem opinionem Alciat. in c. cum non ab homine, post num. 28. de iudic. prout illum refert Villalobos in sua collecta cõmuniõni opi. in littera D. num. 56. Alij verò dicunt, quod ex qualitate pœnæ, quæ pro delicto imponitur, cognoscitur qualitas, &

Item adde, quod quando delictum fit cum fractura ossij,

Judicis committatur, quodnam graue delictum dicatur: Vide etiam Odd. de restit. in integr. q. 60. art. 1. vbi declarat quæ delicta dicantur leuia, quæ graua, quæ grauiora, quæ grauissima, siue atrocissima.

Item adde, quod quando delictum fit cum fractura ossij, vel capse, dicitur enorme, Boer. decif. 153. n. 6. Item adde, quod delictum dicitur graue, per quod populus remanet scandalizatus, secundum Abb. in cap. at si clericis, extra de iud.

Item adde, quod magis delict. est illud, quod de nocte committitur, quã quod de die; & idèd maior pœna puniatur, & in dubio præsumitur cõmissum de die, Bal. & Imol. in l. Titius, §. Lucius, in fine, ff. de liber. & posth. Ceph. in cons. 209. nu. 4. & Marf. cons. 83. nu. 16.

Item adde, quod magis delinquit, qui alapa, quam qui pugno percutit, Ioan. Ant. de Nigr. in cap. 149. sub rubrica de iniurijs, & violent. numero decimotertio, fo. 140. & ratio est, secundum eum, quia pueri alapa percutiuntur, vt experientia docet, & non pugno, & sic, qui dat alteri alapam, videtur eum in duobus offendere, quia tractat eum, vt puerum & alia est pro offensione non sic in pugno, quia non tractatur pueriliter. Baiar.

Quædam lenia. Hic aduertè, quod in leuius criminibus nõ debent fieri processus, sed pro practica vi. per Bart. in l. leuia, in fin. col. ff. de accus. & incipit, Giach.

Quædam verò graua, seu atrocia, & quædam atrocissima. In hoc autem non traicitur a Doctõribus certa regula; sed aliqui dicunt, standum esse arbitrio iudicis. Et hæc dicit esse communem opinionem Alciat. in c. cum non ab homine, post num. 28. de iudic. prout illum refert Villalobos in sua collecta cõmuniõni opi. in littera D. num. 56. Alij verò dicunt, quod ex qualitate pœnæ, quæ pro delicto imponitur, cognoscitur qualitas, &

quædam lenia, quædam verò graua, seu atrocia, & quædam atrocissima. In hoc autem non traicitur a Doctõribus certa regula; sed aliqui dicunt, standum esse arbitrio iudicis. Et hæc dicit esse communem opinionem Alciat. in c. cum non ab homine, post num. 28. de iudic. prout illum refert Villalobos in sua collecta cõmuniõni opi. in littera D. num. 56. Alij verò dicunt, quod ex qualitate pœnæ, quæ pro delicto imponitur, cognoscitur qualitas, &

quædam lenia, quædam verò graua, seu atrocia, & quædam atrocissima. In hoc autem non traicitur a Doctõribus certa regula; sed aliqui dicunt, standum esse arbitrio iudicis. Et hæc dicit esse communem opinionem Alciat. in c. cum non ab homine, post num. 28. de iudic. prout illum refert Villalobos in sua collecta cõmuniõni opi. in littera D. num. 56. Alij verò dicunt, quod ex qualitate pœnæ, quæ pro delicto imponitur, cognoscitur qualitas, &